

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ โดยการศึกษาสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ ให้เป็นไปในทางที่ดี ฝึกมนุษย์ให้เกิดกระบวนการคิด เกิดทักษะในการปฏิบัติ สามารถวิเคราะห์ปัญหาและหาวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ ได้ การศึกษาจึงเป็นตัวบ่งชี้ระดับการพัฒนาของประเทศในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สภาพแวดล้อม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เป็นต้น (นิตยา มัสเยาะ, 2545, หน้า 1) อีกทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ยังได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาว่า ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต ดังนั้นการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณธรรมและจริยธรรมนั้น ต้องอาศัยศาสตร์ของศาสนาเข้ามาช่วยส่งเสริมในการอบรมให้เกิดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม โดยปัจจุบันการศึกษาอิสลามมีบทบาทให้เห็นอย่างเด่นชัดในรูปของอิสลามศึกษาที่บรรจุการเรียนการสอนในโรงเรียนของรัฐบาลบางส่วนและในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ เพราะการศึกษาศาสนาอิสลามนั้นถือเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามทุกคน

ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง อิสลามเป็นวิถีชีวิต หรือระบอบการดำเนินชีวิตที่มุสลิมทุกคนจะต้องเรียนรู้และปฏิบัติ เพื่อการดำรงชีวิตประจำวันในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม การเรียนรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม หรืออิสลามศึกษา หรือศาสตร์ต่างๆ เพื่อการดำรงชีพอยู่ในโลกนี้อย่างสันติสุข ถือเป็นหน้าที่ของมุสลิม ทุกคนที่จะต้องศึกษาและปฏิบัติตั้งแต่วัยเยาว์จนถึงหลุมฝังศพ โดยไม่ต้องกังวลถึงปัจจัย ระยะเวลา อุปสรรค และสถานที่ ถึงแม้จะไกลหรือยากเพียงใดก็ต้องขวนขวายมาให้ได้ เพราะสรรพสิ่งที่อัลลอฮ์ (สุบหานะฮูวะตะอาลา) ทรงสร้างไว้ทั้งปวงนั้นล้วนเป็นขุนพลแห่งความรู้ที่มากมายมหาศาล ซึ่งประชาชาติทั้งมวลต้องแสวงหา ดังนั้นการเรียนรู้ศาสตร์ต่างๆ ที่อัลลอฮ์กำหนดไว้ จึงถือเป็นภารกิจของปัจเจกบุคคลและอเนกบุคคลที่จะหลีกเลี่ยงไม่ได้ อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านกาย วาจา

และใจของผู้ศรัทธาให้ดำรงอยู่ในฐานะบ่าวที่ศรัทธาต่ออัลลอฮ์อย่างมั่นคง ปฏิบัติและมีคุณธรรม จริยธรรมที่ก่อให้เกิดความสุขแก่ตนเองและส่วนรวมตามที่ศาสนากำหนด พัฒนาการที่เกิดจากการเรียนรู้จะสร้างความเป็นภราดรภาพ ความสันติสุขในหมู่ประชาชาติของนบีมุฮัมมัด (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม) ทุกชาติ ภาษา และเผ่าพันธุ์ ในโลกปัจจุบันและโลกอาคิเราะฮ์ (โลกหน้า) อย่างแน่นอน

นอกจากนั้นจะเห็นได้ว่าอิสลามเป็นศาสนาที่ถูกเพิกเฉยหรือถูกเข้าใจผิดอย่างมากทีเดียวในหมู่ประชาชนส่วนใหญ่ของโลก เหตุผลก็คือความไม่กระตือรือร้นของมุสลิมในการแนะนำอิสลามต่อชาติที่ไม่ใช่มุสลิม บางทีอาจเป็นอุปสรรคทางจิตวิทยาระหว่างชาติตะวันตกกับโลก มุสลิมที่ถูกสร้างขึ้นมาโดยการทำสงครามที่นับครั้งไม่ถ้วนระหว่างทั้งสองฝ่าย และอาจเกิดจากความพยายามที่งัดใจของนักคิดที่ต่อต้านอิสลามและนักศาสนาชาวตะวันตก ที่บิดเบือนอิสลามหรือห้ามไม่ให้ชาวตะวันตกที่จะมาเข้ารับอิสลามได้บรรลุถึงความจริงของอิสลาม ถ้าหากปราศจากการรู้จักอิสลาม แนวความคิดของแต่ละคนจะเกิดการอคติต่ออิสลามทันที สำหรับผู้ที่คัดค้านนั้นเขาควรที่จะได้รับรู้เกี่ยวกับพื้นฐานแห่งอิสลามเบื้องต้นที่เพียงพอเสียก่อน ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าสังคมโลกได้มีการเปลี่ยนแปลง มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและสื่อต่างๆ ที่ทันสมัย จึงทำให้วัยรุ่นในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงจากสื่อที่ได้เรียนรู้บางครั้งสื่อที่วัยรุ่นได้รับอาจทำให้เกิดความเข้าใจที่ผิด ไม่ถูกต้องกับศีลธรรม ทำให้วัยรุ่นเกิดอารมณ์รุนแรง ทำสิ่งใดโดยไม่คิดถึงหลักคุณธรรมจริยธรรม

วิชาอิสลามศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จากการศึกษาสภาพปัญหาของนักเรียนส่วนใหญ่ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ทำให้คุณภาพการศึกษาค่อยลงปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาอิสลามศึกษา เรื่อง อิสลามเบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คือนักเรียนมีความสับสน ยังไม่เข้าใจดีเท่าที่ควร ขาดสื่อหรือนวัตกรรมที่เหมาะสม ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายท้อแท้ ไม่สนใจเรียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนต่ำ

จากสภาพปัญหาดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมาใช้ในการเรียนการสอนเรื่องอิสลามเบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และผู้ที่สนใจในเรื่องอิสลามเบื้องต้น เพื่อเป็นการเปิดโอกาสและให้ประสบการณ์กับผู้ที่สนใจศึกษาหลักการศรัทธาและหลักการปฏิบัติในมุมมองของอิสลาม ซึ่งการเรียนรู้จากหนังสือหรือจากผู้สอนในลักษณะของการบรรยาย ผู้เรียนไม่สามารถเห็นสภาพที่เป็นจริงในหลักการศรัทธาเรื่องอิสลามเบื้องต้นได้ ทำให้เกิดปัญหาในขั้นตอนการนำความรู้ไปปฏิบัติและนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตไม่ถูกต้อง ซึ่งปัญหาที่พบส่วนใหญ่ในการเรียนการสอนคือปัญหาความแตกต่างในการรับรู้

ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้รับรู้ข้อมูลหรือความรู้ไม่เท่ากัน ผู้ที่เรียนได้เร็วรับการถ่ายทอดเพียงครั้งเดียวก็สามารถเข้าใจในบทเรียนได้ แต่ผู้ที่เรียนได้ช้าต้องอธิบายซ้ำแล้วซ้ำอีก ทำให้เกิดปัญหาทั้งทางด้านเวลา การถ่ายทอดความรู้จากผู้สอน และปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นอุปสรรคที่จะนำไปสู่กระบวนการเรียนรู้ให้เกิดทักษะและการประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวันได้

คำถามของการวิจัย

1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบโมดูล เรื่อง อิสลามเบื้องต้น มีคุณภาพในระดับดีมากในด้านต่อไปนี้หรือไม่
 - 1.1 ด้านเนื้อหา
 - 1.2 ด้านเทคโนโลยี
2. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบโมดูล เรื่อง อิสลามเบื้องต้น สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 หรือไม่
 - 2.1 ประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนรู้ไม่ต่ำกว่า 80
 - 2.2 ประสิทธิภาพของผลการเรียนรู้ไม่ต่ำกว่า 80
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องอิสลามเบื้องต้น สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบโมดูล สูงกว่าการเรียนรู้ด้วยวิธีปกติหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบโมดูล เรื่อง อิสลามเบื้องต้น มีคุณภาพในระดับดีมากในด้านเนื้อหาและด้านเทคโนโลยี
2. เพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบโมดูล เรื่อง อิสลามเบื้องต้น สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
 - 2.1 ประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนรู้ไม่ต่ำกว่า 80
 - 2.2 ประสิทธิภาพของผลการเรียนรู้ไม่ต่ำกว่า 80
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบโมดูล เรื่องอิสลามเบื้องต้น กับการเรียนรู้ด้วยวิธีปกติ

สมมติฐานของการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบโมดูล เรื่องอิสลามเบื้องต้น สูงกว่าการเรียนรู้ด้วยวิธีปกติ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบโมดูล เรื่อง อิสลามเบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยกำหนดขอบเขตเนื้อหาและตัวแปรที่ศึกษาไว้ ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนสอนศาสนาสาธิตปฐมภูมิ เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร จากทั้งหมดมีจำนวน 4 ห้อง 120 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเลือกมา 2 ห้อง ซึ่งมีจำนวน 60 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ซึ่งจะใช้เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

3. ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ใช้เวลาทดลองทั้งหมด 10 ครั้งๆ ละ 50 นาที

4. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบโมดูล เรื่องอิสลามเบื้องต้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 4 หน่วย ได้แก่

หน่วยที่ 1 เรื่อง ประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์ของอิสลาม

หน่วยที่ 2 เรื่อง คัมภีร์ หลักความเชื่อ หลักธรรมคำสอนและหลักศีลธรรมของศาสนาอิสลาม

หน่วยที่ 3 เรื่อง ผู้สืบทอดศาสนาและหลักปฏิบัติศาสนกิจ (อัลกานูลอิสลาม)

หน่วยที่ 4 เรื่อง ศาสนสถาน ศาสนพิธีและวันสำคัญทางศาสนา

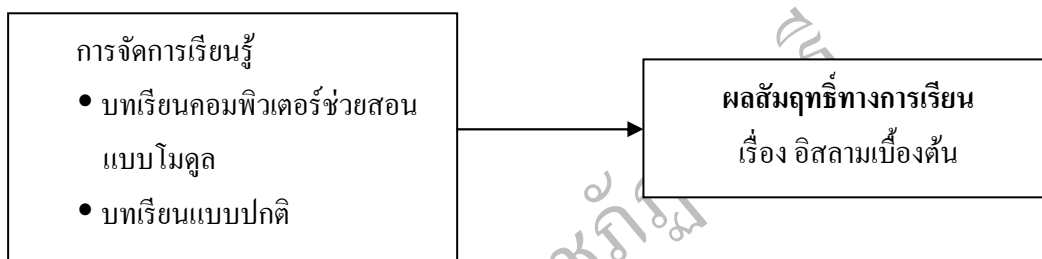
5. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

5.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ที่ใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบโมดูล เรื่องอิสลามเบื้องต้น และการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนแบบปกติ

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อิสลามเบื้องต้น

กรอบความคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย มีกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้ มีความชัดเจนและบรรลุวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงกำหนดคำนิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (computer assisted instruction) หรือ CAI หมายถึง เนื้อหาสาระกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น โดยคอมพิวเตอร์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องอิสลามเบื้องต้น เพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโมดูล

การเรียนรู้แบบโมดูล หมายถึง บทเรียนที่ให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง เป็นบทเรียนที่มีเนื้อหาจบในตัวของมันเอง โดยที่บทเรียนประกอบด้วยวัตถุประสงค์ การประเมินก่อนเรียนและหลังเรียน มีการทดสอบย่อยในทุกหน่วยของบทเรียน

การเรียนรู้แบบปกติ หมายถึง การเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรอิสลามศึกษา ที่กำหนดให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่นักเรียนทำได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบ โมดูล เรื่อง อิสลามเบื้องต้น

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หมายถึง ผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสอนศาสนาสาธิตปฐมภักดิ์ เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558

วิชาอิสลามศึกษา หมายถึง การศึกษาหาความรู้ที่เกี่ยวกับหลักการศรัทธาและหลักการปฏิบัติขั้นพื้นฐาน ในการดำเนินชีวิตตามแนววิถีของศาสนาอิสลาม เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิตและเป็นการเผยแพร่ศาสนาเปิดโอกาสให้ผู้ที่สนใจหรือผู้ที่นับถือต่างศาสนาเข้ามาศึกษาในเรื่องหลักการศาสนาอิสลามเบื้องต้น

ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หมายถึง ความสามารถของบทเรียนในการสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ถึงระดับเกณฑ์ที่คาดหวังไว้ได้ประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ซึ่งหมายความว่า ความ ดังนี้

80 ตัวแรก (E₁) หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ ซึ่งได้จากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทำแบบทดสอบแล้วได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

80 ตัวหลัง (E₂) หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ซึ่งได้มาจากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยหวังว่าผู้เรียนจะสามารถเข้าใจในหลักการศรัทธาและหลักการปฏิบัติของศาสนาอิสลามมากขึ้น และยังสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบ โมดูล เรื่อง อิสลามเบื้องต้นไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องตามหลักการของศาสนาอิสลามที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังมีประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ดังนี้

1. เป็นแนวทางในการเผยแพร่ความรู้ให้แก่ครูอาจารย์และผู้สนใจในการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบ โมดูล เพื่อปรับปรุงคุณภาพของการเรียนการสอน
2. เป็นแนวทางสำหรับครูอาจารย์ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาอื่นๆ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
3. เป็นแนวทางสำหรับครูอาจารย์ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา

4. เป็นแนวทางให้ครูอาจารย์สามารถใช้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน
5. เป็นแนวทางให้ผู้เรียนใช้เพื่อทบทวน หรือทำความเข้าใจในเนื้อหาเพิ่มเติมจากการเรียนในชั้นเรียนตามปกติ
6. ผู้เรียนสามารถใช้ในการทบทวนความรู้ที่ผู้เรียน เรียนผ่านไปแล้วได้ด้วยตนเอง
7. ผู้เรียนที่เรียนอ่อนหรือเรียนไม่ทัน สามารถศึกษาได้ด้วยตนเองตลอดเวลา ทำให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง
8. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบโมดูล ที่ผ่านการหาประสิทธิภาพแล้ว สามารถนำไปใช้กับผู้เรียนที่สนใจที่จะได้รับการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ๆ ต่างไปจากการสอนตามปกติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี